УКРАЇНА КРОКУЄ ДО ПЕРЕМОГИ ПІД УБИВЧИМ НЕБОМ

Промінь просвіти

E-mail: kmpzt@ukr.net

№ 9-10 (221-222)
травень 2026 р.

За вас правда, за вас слава і воля святая!

Газета ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство»

МИ ТУТ: HTTP://WWW.KMPZT.ORG.UA НА ФЕЙСБУЦІ — У ГРУПІ "ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ ЄДНАННЯ"

ЖЕРТОВНА ТВОРЧІСТЬ ЧИ ЛЮДСТВО ЯК ЖЕРТВА ШІ?

Надходить в Україну тепло після холодів, над нами тепер – високе сонце, а ми (кожен – зі своєю долею) знаходимося посеред війни. Жертовна творчість сонця підтримує життя на всій планеті, а ми, люди, – живемо, намагаючись у меншості своїй зрозуміти, що ж це відбувається в нас і навколо нас, а ще – чому все саме так відбувається, а не інакше? При цьому (з часом – усе більше) залучаємо до цих намагань створений нами штучний інтелект (ШІ).

На 3-6 сторінках травневого випуску нашої газети якраз і йде мова про ШІ, його використання людиною та ставлення до нього. Звертаємо увагу наших читачів до цих матеріалів, у першу чергу – ось до цього, який розміщено на 4-й сторінці випуску: «Forbes назвав 7 найбільших ризиків штучного інтелекту для майбутнього людства». Там, зокрема, йде мова ось про що:

«Американський Forbes перелічив найбільші ризики штучного інтелекту. «Це потенційні наслідки революції ШІ, які ніхто не хоче бачити, але ми не можемо бути впевнені, що вони не чатують на нас», — йдеться у виданні.

Втрата робочих місць. Вже сьогодні компанії скорочують працівників через ШІ, а у майбутньому машини можуть ще більше витіснити людей.

Дезінформація. Deepfake-відео, фейкові новини та теорії змови поширюються швидше й правдоподібніше завдяки ШІ. Це підриває довіру до демократії, науки та журналістики, а також може підштовхувати людей до радикальних поглядів.

Стеження і порушення приватності. Алгоритми ШІ здатні збирати й аналізувати наші дані в небачених масштабах. Камери з розпізнаванням облич, відстеження на роботі та навіть удома — усе це підживлює страх, що приватність зникне.

Шкода екології. ШІ споживає колосальну кількість електроенергії та води, а великі дата-центри продукують викиди й створюють шумове забруднення.

Порушення авторських прав. Художники, письменники та музиканти б'ють на сполох: їхні роботи використовуються для навчання моделей без згоди й винагороди. Юридичні суперечки тривають, але страх, що права творців й надалі ігноруватимуть, стає дедалі сильнішим.

ШІ як зброя. Роботизовані собаки вже застосовуються на полі бою, а автономні кулемети здатні самостійно наводитися на ціль. Експерти застерігають: поява повністю автономної зброї — лише питання часу.

Невідомість, або загроза самого штучного інтелекту. Ідея «невдалого ШІ», який починає діяти самостійно й всупереч інтересам людей, лякає навіть провідних дослідників. Хоча така перспектива може здаватися далекою, експерти закликають уже зараз створювати механізми безпеки та прозорості».

Взагалі-то всі розміщені на названих сторінках матеріали можуть зацікавити. Але звертаємо увагу читачів хоча б до деяких із них, бо про їх зміст відверто говорять уже самі заголовки: «У Верховному Суді назвали головні ризики використання штучного інтелекту в судочинстві», «Штучний інтелект допоможе швидше і якісніше ухвалювати рішення на полі бою…», «ШІ спрогнозував, чи завершиться війна в Україні влітку 2026 року», «Як захиститися від ШІ-шахрайства».

Маємо замислитися над тим, що розвиток і використання ШІ вимагає від нас (причому – в масі своїй) постійного духовного розвитку, аби не опинитись щонайменше в ролі, наприклад таких собі віслюків, на яких уже в найближчому майбутньому будуть їздити верхи багаточисленні представники суспільства роботів на базі розвинутого штучного інтелекту.

37 держав схвалили угоду для запуску Спецтрибуналу для Путіна

У п'ятницю, 15 травня, у Кишиневі 37 держав схвалили імплементаційну угоду для запуску Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України. Про це повідомив міністр закордонних справ України Андрій Сибіга.

«Сьогодні — історичний день. Ми творимо історію. Подібно до Нюрнберзького трибуналу 80 років тому, цей Спеціальний трибунал у Гаазі відновить справедливість на руїнах війни», — заявив міністр.

Він додав, що це не «абстрактна ідея», нагадавши, що 14 травня російський удар по Києву забрав життя 24 людей, серед яких троє дітей.

Сибіга нагадав, що рік тому у Львові ухвалили політичне рішення щодо запуску трибуналу. І тепер є імплементаційна угода. Для міжнародного кримінального правосуддя така швидкість є справжнім юридичним рекордом, стверджує міністр.

Сибіга переконаний, що російський диктатор Володимир Путін увійде в історію як злочинець. І не лише Путін, а й колишній міністр оборони РФ Сергій Шойгу, начальник Генштабу Збройних сил Росії Валерій Герасимов, керівник Федеральної служби безпеки РФ Олександр Бортников, директор Росгвардії Віктор Золотов, заступник голови Ради безпеки РФ Дмитро Медведєв, колишній секретар Радбезу РФ Микола Патрушев, диктатор Білорусі Олександр Лукашенко та інші.

«Країн-учасниць побільшає. З'являться приміщення в Гаазі. Запрацює перший комітет. І будуть вироки. Це потрібно Україні. Це потрібно Європі. І цей Трибунал потрібен навіть самій Росії», — написав міністр.

Він наголосив, що створюється інфраструктура відповідальності, що спирається на три основні елементи: Спеціальний трибунал; Реєстр збитків: Компенсаційна комісія.

ЩО ВЖЕ ВІДОМО ПРО РОБОТУ МАЙБУТНЬОГО ТРИБУНАЛУ

Майбутній спецтрибунал зможе розслідувати справи щодо так званої «трійки» — Путіна-Лаврова-Мішустіна — до стадії винесення обвинувального акту прокурором. Тобто, прокурор трибуналу сформує обвинувачення, виступить із публічною заявою, що «трійка» винувата у скоєнні злочину агресії. Обвинувальний акт надійде до pretrial judge (судді попереднього провадження) і процес призупиниться, допоки «трійка» перебуватиме на своїх посадах. І щойно вони підуть зі своїх посад, процес розгляду автоматично відновиться. Якщо ж ці люди не опиняться фізично на лаві підсудних, то суд буде заочним.

Білоруський та північнокорейські диктатори Олександр Лукашенко та Кім Чен Ин також будуть у полі зору трибуналу. Водночас владу Ірану трибунал не зачепить. Це пояснюється тим, що юридичної складової злочину агресії з боку Ірану як такої немає. Річ у тім, що агресія — це не про постачання дронів та ракет.

«Двадцятка» вищого військово-політичного керівництва РФ — Медведєв, Шойгу, Наришкін, Герасімов, Бортніков, Золотов і т. д. — не матиме жодних імунітетів: і розслідування, і винесення вироків щодо них буде цілком можливим.

Володимир ПИРІГ,
ГРОМАДСЬКЕ РАДІО, 15 травня 2026 року
https://hromadske.radio/news/2026/05/15/37-derzhav-skhvalyly-uhodu-dlia-zapusku-spetstrybunalu-dlia-putina

Демографиня назвала, хто з українських біженців першим повернеться додому

Директорка Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України Елла Лібанова розповіла, яка категорія українських біженців, ймовірно, повернеться додому першою. Свою думку вона висловила в інтерв'ю «Суспільному».

Майже 10 відсотків українців планують покинути країну за першої ж можливості. А загалом на міграцію налаштовані 16 відсотків респондентів. Однак, попри тривалу війну, 69 відсотків українців демонструє високу вкоріненість і намір залишатися в країні.

За словами Лібанової, зараз у країнах Євросоюзу перебувають понад 4 мільйони українців, більшість із яких виїхали ще у 2022 році. Нові хвилі виїзду є, але вони значно менші, ніж на початку повномасштабного вторгнення.

Лібанова зазначає, що частина українців уже повертається в Україну, однак ці процеси не є масовими. Водночас із кожним місяцем війни, за її словами, зменшується загальна кількість людей, які потенційно можуть повернутися.

Вона наголосила, що найімовірніше першими додому повертатимуться ті, хто не зміг повноцінно адаптуватися за кордоном, насамперед у професійному та соціальному плані. За даними демографині, найбільше українців нині перебуває в Німеччині, Польщі та Чехії. Багато з них мають вищу освіту, однак за кордоном часто змушені працювати не за фахом, що впливає на їхню мотивацію залишатися.

Також вона зауважила, що частина дітей, які виїхали з батьками, не завжди легко адаптується до нових умов і нерідко впливає на рішення сімей щодо повернення в Україну.

Нагадаємо, станом на березень статус тимчасового захисту в країнах ЄС мали 4,33 мільйона українців, хоча за місяць ця цифра скоротилася майже на 69 тисяч. Головними країнами за кількістю прийнятих громадян України залишаються Німеччина, Польща та Чехія.

Як відомо, у Європейському Союзі вивчають можливість продовжити дію статусу тимчасового захисту для українських шукачів притулку ще на один рік – до березня 2028 року Також повідомлялося, що понад половина українських біженців можуть залишитися в Європі навіть якщо війна завершиться сценарієм так званого «крихкого миру».

«СЛОВО І ДІЛО», 25 травня 2026 року
https://www.slovoidilo.ua/2026/05/25/novyna/suspilstvo/demohrafynya-nazvala-xto-ukrayinskyx-bizhencziv-pershym-povernetsya-dodomu

Кривий Ріг під обстрілами у травні 2026-го

Цього місяця атаки на Кривий Ріг відбувалися переважно в першій його половині. Так, наприклад, 2-го травня був удар безпілотниками. Внаслідок тієї атаки постраждали п'ятеро людей, двоє з них – ще діти. Як повідомив начальник Дніпропетровської обласної військової адміністрації Олександр Ганжа, пролунали вибухи і 3 травня. Того дня було атаковано багатоповерхівку: виявилося п'ятеро постраждалих. А 6 травня після проведеного ворогом удару все обійшлося без жертв. Та не минуло й тижня – і вже 12 травня ворог поцілив у багатоквартирний будинок під час атаки з безпілотників, в результаті чого виникла пожежа і загинули двоє людей. На цю атаку, як інформує «Слово і діло», відреагував Президент України Володимир Зеленський. Він сказав: «Цинічний та позбавлений будь-якого військового сенсу російський удар безпілотником по звичайному житловому будинку в Кривому Розі. Станом на зараз відомо про двох загиблих літніх людей. Їхня дев'ятимісячна онука в лікарні з тяжкими пораненнями. Наші лікарі роблять усе можливе, щоб урятувати її життя...».

За відстеженою за три дні до кінця травня інформацією, такі жорстокі обстріли міста продовжилися й пізніше. Зокрема, хвилі «шахедів» на місто були скеровані ворогом 16-17 травня, що призвело до руйнувань і пожеж, А також 21 і 22 травня були атаки, і тоді було поцілено в одне з місцевих підприємств.

«УВІЙШЛИ В ТРІЙКУ ПРИЗЕРІВ»

До фіналу пройшли переможці попереднього етапу «Вишколу технодесантника», який проходив на базі кожної бригади 7 корпусу ДШВ.

Дві команди Криворізького ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою були кращими за підсумками Вишколу на базі 77 окремої аеромобільної Наддніпрянськоїа бригад і стали фіналістами Вишколу 7-го корпусу ШР ДШВ. Увійшли в трійку призерів. Пишаємось. Захисниками України не народжуються. Але будь-хто у світі може ним стати. Наші вихованці ними вже Є!

Петро ЛИСЕНКО, полковник, заступник директора Криворізького ліцею, 24 травня 2026 року

https://www.facebook.com/zkpch

Швеція передасть Україні 16 винищувачів Gripen

Швеція передасть Збройним силам України 16 старіших винищувачів Jas 39 C/D Gripen. Також країни домовились про закупівлю нових Gripen E. Постачання перших літаків очікується на початку 2027 року.

"Ми розраховуємо за наступні 10 місяців отримати перші Gripen. Ми будемо робити зі свого боку все можливе", – сказав президент Володимир Зеленський на пресконференції у Швеції. Він підкреслив, що йдеться про літаки з відповідним комплектом озброєнь. Це допоможе в тому числі в захисті від російських керівних авіабомб.

Сьогоднішня угода між Швецією та Україною передбачає також закупівлю до 22 нових літаків Gripen E до 2030 року.

Загалом же Зеленський заявив, що Україна розраховує придбати всі узгоджені 150 винищувачів Gripen й візьме кошти на це з кредиту ЄС на 90 млрд євро.

• Міністр оборони Швеції Пол Йонсон заявив, що Україна має право на вступ до НАТО, оскільки її бойовий досвід і швидкий розвиток військових технологій можуть суттєво посилити Альянс, навіть попри заперечення окремих держав. Про це він сказав на форумі GLOBSEC у Празі.

• 20 травня, у межах робочого візиту до Швеції міністр закордонних справ Андрій Сибіга провів у місті Крістіанстад переговори зі своєю колегою Марією Мальмер-Стенергард. Сторони обговорили зокрема оборонну співпрацю, санкції проти РФ та євроінтеграцію України.

Сайт «БУКВИ», 28 травня 2026 року

На світлині: літак «GRIPEN». Ілюстративне фото знаходиться за посиланням: https://suspilne.media/1153068-svedski-vinisuvaci-v-ukrainskij-livrei-comu-ukraina-obrala-gripen-i-ak-voni-mozut-dopomogti-u-vijni/

Сам матеріал розміщений за посиланням:

https://bukvy.org/shvetsiya-peredast-ukrayini-16-vynyshhuvachiv-gripen/

Україна першою у світі запустила «приватну ППО»: хто її придумав, хто бере участь і чи це ефективно

«Ми – фактично приватна військова компанія. Але яка має більше специфічних знань», – пояснює BBC News Україна ветеран ЗСУ і колишній військовий розвідник Валерій. Він з побратимами організував одну з перших в країні компаній «приватної ППО» в рамках експерименту, якого досі не бачив світ. Що це за проєкт, хто бере участь і чи він успішний?

В 2024-25 роках проблеми з протиповітряною обороною стали наростати в Україні. Росія збільшила кількість ударних дронів і модифікувала їх так, щоб збиття БПЛА стало ускладненим. При цьому під удари стали все частіше потрапляти не лише військові, але й цивільні об'єкти в тилу України: залізничні станції, склади, магазини і логістичні хаби. Київ стикнувся з проблемою дефіциту як засобів, так і людей для ППО в глибині території.

Нова тактика «шахедів» передбачає їх накопичення на вузькій ділянці для прориву оборони. Це призвело до того, що вони, прорвавши рубежі, фактично без перепон могли далі атакувати будь-яку будівлю чи рухомий об'єкт в Україні. Військове керівництво отримало завдання знайти «протиотруту».

Приватна ППО: як виникла ідея

Сили оборони не встигали нарощувати спроможності для прикриття об'єктів критичної інфраструктури, пояснює BBC News Україна заступник головнокомандувача ЗСУ, бригадний генерал Андрій Лебеденко. Саме в сферу його відповідальності входить розробка інновацій в українській армії, зокрема – ідея «приватної ППО». «Об'єктів критичної інфраструктури ставало спочатку півтори сотні, потім п'ять сотень, потім, припустимо, дві тисячі, потім десять. Це призвело до того, що ми не встигали просто нарощувати спроможності по їх захисту. Стало зрозумілим, що симетрична відповідь на цю загрозу не працює. Треба діяти асиметрично», – зазначає він в інтерв'ю BBC. Тоді і зародилась ідея залучити до протиповітряної оборони максимальну кількість людей, які з тих чи інших причин не можуть бути мобілізовані. Наприклад, жінок, ветеранів, чоловіків 18-25 років, колишніх військових з пораненнями.

В червні 2025 року Кабмін запустив експериментальний проєкт груп ППО у складі добровольчих формувань територіальних громад (ДФТГ). Люди, які не підлягаються мобілізації, мали змогу укласти контракт на 3 роки і вступити до цих формувань, щоб долучитися до захисту українського неба. Фінансувати ці групи можуть місцеві громади, а не держава. У листопаді 2025 року експеримент пішов далі: уряд дозволив створювати свої групи ППО підприємствам всіх форм власності, зокрема і приватним. У березні цього року влада дозволила «тимчасово видавати» озброєння і боєприпаси «приватним ППОшникам». У цей момент експеримент запрацював не лише в теорії, але й на практиці. Триватиме проєкт два роки – до 22 листопада 2027-го. За підсумками міноборони має відзвітувати уряду щодо ефективності.

Як це працює

Щоб отримати право сформувати свій підрозділ ППО, підприємство має подати заяву до міноборони. В ній описати відомості про фірму, керівництво, а також інформацію про «спроможність виконання завдань протиповітряної оборони» (наявність складів, об'єктів нерухомого майна для зберігання засобів протиповітряної оборони, й готовність закуповувати засоби ППО). Також треба дані про орієнтовну структуру та склад групи протиповітряної оборони. Ці ППОшники мають обов'язково пройти психіатричний і наркологічний огляд, не мати судимостей і обмежень за станом здоров'я для виконання функціональних обов'язків, а також зв'язків з РФ і підсанкційними особами. Міноборони розглядає цю заявку і може дати погодження або відмовити.

За даними джерел BBC News Україна у військовому керівництві, станом на середину травня заявки подали близько 40 кандидатів. З них майже 30 отримали дозвіл від міністерства, а близько 10 – вже інтегровані в систему загальноукраїнської протиповітряної оборони. Щоправда, безпосередньо виконують завдання, тобто ведуть бойове чергування, лише трохи менше половини з них. Інші – на стадії оформлення договорів, придбання засобів, підготовки складу, координації з командуванням Повітряних сил. І це важливий момент.

Справа в тому, що приватні команди ППО не діють самостійно, навіть якщо отримали повноваження і контракт на охорону об'єкта.

Координацією дій займається командування Повітряних сил, яке власне, і надає їм цілевказання, доступ до програм моніторингу повітряного простору і дозвіл на відкриття вогню. «Сили приватної ППО виконують функції не автономно, а додають спроможності Повітряним силам, які відповідають за протиповітряну оборону в країні. Це працює за принципом, схожим на приватні охоронні компанії. У нас є поліція, але захищають порядок та вкладаються в безпеку середовища також і приватні агенції». «По суті приватна ППО — фактично приватна охоронна компанія, тільки захищає вона не периметр на землі, а зону в повітрі», – пояснює генерал Лебеденко.

Друзі міністра, ветерани війни і комунальники

BBC News Україна ознайомилася з переліком близько 40 підприємств, які вже подали заявки про власну ППО. Серед них є ті, які розглядаються це як бізнес, тобто планують надавати послуги іншим підприємствам, так і ті, хто хоче отримати такий статус, щоб організувати протиповітряний захист власних об'єктів.

Серед перших можна назвати такі компанії як «Служба охорони «Гвардія», керівником якої є ветеран військової розвідки Валерій Кочерга, а також ТОВ «Кармін Скай» (Carmine Sky), очільником якої в реєстрах зазначений Єгор Корнієнко. Він був радником голови Запорізької обласної адміністрації з питань діджиталізації, а також є приятелем міністра оборони Михайла Федорова, зокрема підтвердив, що працював у його фірмі SMM Studio.

30 березня міністр Федоров у соцмережах опублікував відеозапис щодо «результативності приватної ППО», на якому була бойова робота підрозділів Carmine Sky біля Харкова і вказана назва компанії. «Кармін Скай» і «Гвардія» серед тих декількох команд, які не лише отримали дозвіл МОУ, але й узялися до захисту інфраструктури та мають перші збиття «шахедів». Серед інших організацій та фірм, які зацікавлені стати операторами ППО, звертає на себе увагу велика кількість державних і комунальних підприємств. Наприклад, вже організували або планують власні антидронові групи адміністрації морських портів Чорноморська, Одеси, Ізмаїлу, водоканал і теплоенерго в Сумах та Львові, конструкторське бюро «Південне» в Дніпрі.

ППО: звідки озброєння

Оператори «приватної ППО» можуть самостійно закуповувати антидронові засоби, зокрема РЕБ, турелі, кулемети і БПЛА-перехоплювачі. Також вони можуть купувати і встановлювати власні радіолокаційні засоби, які, однак, необхідно інтегрувати в систему Повітряних сил. «Кармін скай», наприклад, робить ставку на дистанційно керовані турелі на базі кулемета M2 Browning. Вони розміщуються на спеціальних вежах навколо об'єкту, а керуються оператором, який сидить за сотні метрів в бункері чи командному центрі.

Згідно з постановою Кабміну від 2 березня, командування Повітряних сил може ухвалити рішення про передачу засобів ППО та боєприпасів «приватникам».

Що може піти не так

Заступник головкома наголошує: поки що не зафіксовано позаштатних ситуації, пов'язаних з діяльністю «приватної ППО», як то «дружній вогонь», пошкодження цивільних об'єктів чи поранення сторонніх людей.На початку вересня керівництво ЗСУ і міноборони планує звіт про ефективність експерименту. За словами генерала Лебеденка, проєкт показує себе як досить успішний.»Чи задоволені Повітряні сили цим експериментом? Я думаю, так», – каже він.

Олег ЧЕРНИШ, «BBC Україна NEWS» , 29 травня 2026 року (У скороченому вигляді, повністю – за посиланням:

https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c2l2ykrkzr9o)

ЖЕРТОВНА ТВОРЧІСТЬ ЧИ ЛЮДСТВО ЯК ЖЕРТВА ШІ?

Міністр оборони Михайло Федоров провів зустріч із генеральним директором Palantir Technologies Алексом Карпом, обговоривши подальшу інтеграцію штучного інтелекту в оборонний сектор України. Про це розповідає News IO

Застосування штучного інтелекту у сфері оборони: Україна розширює співпрацю з Palantir

Ключові напрями співпраці України з Palantir

Під час переговорів сторони акцентували увагу на поточних результатах партнерства. Серед них – створення системи детального аналізу повітряних атак, впровадження ШІ-рішень для роботи з великими обсягами розвідувальних даних та використання інноваційних технологій при плануванні операцій глибокого ураження.

Окремо було відзначено платформу Brave1 Dataroom, яку спільно розробили українські фахівці та Palantir. Вона надає розробникам доступ до реальних даних з поля бою, що дозволяє навчати AI-моделі для виявлення та перехоплення повітряних цілей у складних умовах. За словами Федорова, вже понад 100 компаній навчають більше 80 моделей на цій платформі. «Впроваджуємо AI у війну разом з Palantir – однією з найбільших defence tech-компаній світу Зустрівся із CEO Palantir Technologies Алексом Карпом», – заявив він.

Посилення партнерства та технологічний обмін

У ході зустрічі делегації Palantir були продемонстровані українські досягнення у сфері захисту повітряного простору, протидії армії рф на фронті та заходи, що впливають на економіку ворога. Міністр підкреслив, що застосування штучного інтелекту та сучасний аналіз даних вже відіграють ключову роль у досягненні результатів на полі бою. Україна планує й надалі посилювати співпрацю з Palantir у впровадженні AI-розробок у військову та оборонну сферу.

Про зустріч із Алексом Карпом повідомив також президент Володимир Зеленський, відзначивши важливість розвитку партнерства з американським оборонним сектором. Зеленський наголосив на потенціалі спільних технологічних рішень для зміцнення обороноздатності України, США та інших партнерів, а також домовленості про подальшу співпрацю між командами.

У компанії Palantir поки не коментують результати візиту Карпа до Києва. Варто зазначити, що у 2024 році Міністерство економіки України уклало контракт із Palantir для застосування ШІ у гуманітарному розмінуванні українських територій.

Наталія ВОЙТЕНКО, IO.UA, 12 травня 2026 року

https://io.ua/zastosuvannya-shtuchnogo-intelektu-sferi-oborony/

Інтеграція сучасних систем управління військами та агентів ШІ є нагальною потребою. — Заступник командувача ЗСУ

Як передає кореспондент Укрінформу, про це заступник головнокомандувача Збройних сил України бригадний генерал Андрій Лебеденко заявив під час виступу на Drone Autonomy 2026 у Львові.

«Ми почали активну роботу з системами управління Command&Control. Штаби різного рівня мають бути інтегровані до цих сучасних процесів управління - як людьми, так і зброєю. Ми потребуємо цих змін вже зараз», - зазначив Лебеденко. За його словами, «сьогодні у нас вже є запущені проєкти. На прикладі будь-якого штабу - від батальйону до корпусу і вище - можна побачити: як всі займаються плануванням та обробкою великих масивів даних. Це і оцінка противника, і власних сил, їх чисельності, навченості, забезпечення, озброєння. Зараз це все роблять люди».

Лебеденко зауважив: «Тепер уявімо, що всі ці процеси за лічені секунди опрацьовує штучний інтелект, надаючи майже миттєвий результат. Це аналіз даних глибиною на місяці та роки. Ми більше не витрачаємо години чи дні - лише хвилини, отримуючи власний якісний, верифікований концентрат інформації, який може змоделювати майбутній бій і сценарії його розвитку».

Генерал наголосив, що інтеграція сучасних систем управління та агентів ШІ - це не перспектива майбутнього, а нагальна потреба вже сьогодні, і робота за цим напрямом вже ведеться. Йдеться про кардинальне підвищення швидкості прийняття рішень, точності планування та ефективності управління військами на всіх рівнях. Вони повинні працювати не тільки за окремим запитом, а в режимі реального часу оперативно аналізувати ситуацію на полі бою та надавати пропозиції керівникам щодо прийняття рішень. «Ми повинні це зробити, оскільки від цих рішень залежить ефективність застосування безпілотних комплексів на фронті, техніки та найголовніше - наших воїнів», - наголосив заступник командувача ЗСУ.

Як повідомляв Укрінформ, у березні 2026 року українські дрони-перехоплювачі знищили понад 33 000 російських безпілотників різного типу, що вдвічі більше, ніж в лютому.

«УКРІНФОРМ», 2 травня 2026 року

https://www.ukrinform.ua/amp/rubric-ato/4118880-integracia-sucasnih-sistem-upravlinna-vijskom-ta-agentiv-si-e-nagalnou-potrebou-zastupnik-komanduvaca-zsu.html

Штучний інтелект вступає в нову фазу розвитку — від експериментальних моделей до складних інтегрованих систем. Ці системи не лише виконують завдання, а й активно беруть участь у розробці, адаптуються до користувача й функціонують у регульованих середовищах. Ключові тренди цієї трансформації стали однією з центральних тем конференції NVIDIA GTC, яка проходила в Сан-Хосе (Каліфорнія, США) у березні цього року. Тут інженери з усього світу представили практичні рішення наступного покоління AI. У 2026 році конкуренція за участь у постерній секції GTC стала однією з найвищих в історії конференції. Серед відібраних робіт — дослідження української інженерки Марини БАУТІНОЇ, яка спеціалізується на впровадженні передових AI-систем у реальні бізнес-сценарії.

Основні тенденції штучного інтелекту у 2026 році: розвиток агентів та персоналізованих технологій

AI-АГЕНТИ ЯК НОВА МОДЕЛЬ РОЗРОБКИ

Один з найпомітніших трендів — перехід від інструментів до автономних AI-агентів, здатних виконувати повний цикл завдань: від планування до реалізації та деплойменту. Ці системи не обмежуються лише генерацією коду, а можуть:

- аналізувати вимоги;
- будувати архітектуру;
- писати і тестувати код;
- оптимізувати розгортання.

Такий підхід змінює роль інженера — з виконавця на архітектора та наглядача за AI-системами. Цей напрям активно досліджується в індустрії. Зокрема, в доповіді “Agentic Engineering Development: Planning, Coding, Deployment”, над якою працювала Марина, розглядається практичне впровадження agentic AI у процеси розробки.

ПЕРСОНАЛІЗОВАНИЙ AI: КІНЕЦЬ УНІВКРСАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ

Другий важливий тренд — перехід від “однієї моделі для всіх” до персоналізованих AI-моделей. Сучасні мовні моделі все частіше адаптуються під конкретного користувача, враховуючи:

- стиль комунікації;
- професійний контекст;
- поведінкові патерни.

Це досягається завдяки fine-tuning та методам RLHF (reinforcement learning with human feedback), які дозволяють моделі “вчитися” на основі реальних взаємодій. Марина Баутіна зазначає: “Ключовим викликом є не лише підвищення якості відповідей, а й забезпечення стабільної поведінки моделі в різних контекстах і для різних типів користувачів.” Ці ідеї були представлені в її дослідженні “Persona-Aware AI: Fine-Tuning Language Models with RLHF”, відібраному до постерної програми NVIDIA GTC.

ЩО ЦЕ ОЗНАЧАЄ ДЛЯ РИНКУ

Сукупність цих трендів формує нову парадигму:

AI стає активним учасником процесів, а не просто інструментом;

системи переходять від універсальності до глибокої персоналізації;

довіра та контроль стають ключовими факторами масштабування.

Участь у таких подіях, як NVIDIA GTC, і відбір досліджень до її програми підтверджують високий рівень експертизи та практичної цінності рішень. Для українських інженерів це також можливість впливати на глобальний порядок денний у сфері штучного інтелекту.

Хоча основна увага ринку часто прикута до великих моделей і гучних релізів, реальні зміни відбуваються саме на рівні досліджень — де AI стає керованим, адаптивним і готовим до використання у складних середовищах.

Інформаційне агентство 1NEWS, 6 травня 2026 року

https://1news.com.ua/ukraine/osnovni-tendentsiyi-shtuchnogo-intelektu-u-2026-rotsi-rozvytok-agentiv-ta-personalizovanyh-tehnologij.html

У Верховному Суді назвали головні ризики використання штучного інтелекту в судочинстві

Штучний інтелект має залишатися лише допоміжним інструментом і не може замінювати суддівське рішення.

Впровадження технологій штучного інтелекту в роботу судів потребує чітких правових меж і постійного людського контролю. Водночас такі інструменти можуть суттєво підвищити ефективність судочинства, якщо їх застосовувати відповідно до принципів верховенства права, незалежності суду та захисту прав людини. На цьому наголосив суддя Великої Палати Верховного Суду Віталій Уркевич під час міжнародної науково-практичної конференції.

Він зазначив, що в сучасному світі технології штучного інтелекту широко застосовуються в різних сферах людської діяльності й судочинство не є винятком. Водночас використання цих технологій у правозастосуванні зумовлює необхідність визначення чітких меж і способів їх застосування, оскільки це створює відповідні виклики як для судової системи, так і для учасників судових процесів. Суддя акцентував, що орієнтиром для національної судової системи щодо використання технологій штучного інтелекту є міжнародні стандарти, зокрема документи Європейської комісії з питань ефективності правосуддя (CEPEJ) та Консультативної ради європейських суддів (КРЄС). Він звернув увагу на положення Європейської етичної хартії про використання штучного інтелекту в судових системах та їхньому середовищі, відповідно до якої застосування таких технологій має здійснюватися з дотриманням основних прав людини, принципів недискримінації, якості й безпеки, прозорості, безсторонності та контролю користувача.

Віталій Уркевич зупинився й на Керівних принципах CEPEJ щодо використання генеративного штучного інтелекту в судах (2025), які передбачають практичні підходи до його безпечного впровадження. За словами судді, генеративний штучний інтелект може застосовуватися для управління справами, обробки документів, надання інформаційних послуг і підготовки стандартних матеріалів. Водночас під час його використання у процесах дослідження й тлумачення фактів і права, а також застосування норм права до конкретних обставин справи необхідно забезпечити дотримання принципів правової визначеності, незалежності суду, прозорості й ефективного людського контролю.

Також у виступі йшлося про підходи КРЄС, викладені у Висновку № 26 (2023), відповідно до яких застосування асистивних (допоміжних) технологій у судочинстві має здійснюватися з метою підтримки «людського» правосуддя, підвищення точності судових рішень, ефективності та оперативності їх ухвалення, а також зміцнення незалежності й неупередженості судової влади.

Говорячи про національну практику, суддя наголосив, що у Верховному Суді розроблено і затверджено Положення про використання технологій штучного інтелекту працівниками Апарату Верховного Суду. Документ визначає загальні засади їх застосування й передбачає, що штучний інтелект є допоміжним інструментом і не може замінити професійне судження, критичне мислення та правову оцінку людини, а також не повинен впливати на незалежність і неупередженість суддів.

Положенням, зокрема, встановлено обмеження щодо використання технологій штучного інтелекту, які стосуються заборони їх застосування для опрацювання інформації з обмеженим доступом, прогнозування судових рішень у конкретних справах, автоматичного створення процесуальних документів, аналізу поведінки працівників, а також обробки матеріалів, що містять персональні дані. Водночас визначено напрями, у яких використання таких технологій є допустимим: узагальнення судової практики, аналіз судових рішень, підготовка аналітичних матеріалів, автоматизація робочих процесів, інформаційна діяльність суду, створення чат-ботів, переклад документів і забезпечення професійного розвитку та ін. Як приклад практичного застосування технологій штучного інтелекту в діяльності ВС Віталій Уркевич навів Базу правових позицій Верховного Суду, яка є інтелектуальною системою пошуку правових висновків із використанням сучасних технологій добору релевантної судової практики.

Судово-юридична газета, 6 травня 2026 року

https://sud.ua/uk/news/sud-info/360373-v-verkhovnom-sude-nazvali-glavnye-riski-ispolzovaniya-iskusstvennogo-intellekta-v-sudoproizvodstve

ЖЕРТОВНА ТВОРЧІСТЬ ЧИ ЛЮДСТВО ЯК ЖЕРТВА ШІ?

Forbes назвав 7 найбільших ризиків штучного інтелекту для майбутнього людства

Штучний інтелект (ШІ) швидко змінює наше життя, розширюючи горизонти для бізнесу, творчості та виконання побутових справ. Проте разом із можливостями він приносить і серйозні загрози, які можуть вплинути на економіку, безпеку та навіть довіру між людьми. Розповідаємо деталі.

Американський Forbes перелічив найбільші ризики штучного інтелекту. «Це потенційні наслідки революції ШІ, які ніхто не хоче бачити, але ми не можемо бути впевнені, що вони не чатують на нас», — йдеться у виданні.

Втрата робочих місць. Вже сьогодні компанії скорочують працівників через ШІ, а у майбутньому машини можуть ще більше витіснити людей.

Дезінформація. Deepfake-відео, фейкові новини та теорії змови поширюються швидше й правдоподібніше завдяки ШІ. Це підриває довіру до демократії, науки та журналістики, а також може підштовхувати людей до радикальних поглядів.

Стеження і порушення приватності. Алгоритми ШІ здатні збирати й аналізувати наші дані в небачених масштабах. Камери з розпізнаванням облич, відстеження на роботі та навіть удома — усе це підживлює страх, що приватність зникне.

Шкода екології. ШІ споживає колосальну кількість електроенергії та води, а великі дата-центри продукують викиди й створюють шумове забруднення.

Порушення авторських прав. Художники, письменники та музиканти б'ють на сполох: їхні роботи використовуються для навчання моделей без згоди й винагороди. Юридичні суперечки тривають, але страх, що права творців й надалі ігноруватимуть, стає дедалі сильнішим.

ШІ як зброя. Роботизовані собаки вже застосовуються на полі бою, а автономні кулемети здатні самостійно наводитися на ціль. Експерти застерігають: поява повністю автономної зброї — лише питання часу.

Невідомість, або загроза самого штучного інтелекту. Ідея «невдалого ШІ», який починає діяти самостійно й всупереч інтересам людей, лякає навіть провідних дослідників. Хоча така перспектива може здаватися далекою, експерти закликають уже зараз створювати механізми безпеки та прозорості.

«Хоча життєво важливо визнати та врахувати ризики, пов'язані зі штучним інтелектом, не менш важливо зосередитися на створенні запобіжних заходів, структур управління та етичних принципів, які можуть спрямувати цю технологію до позитивних результатів. Протистоячи цим страхам за допомогою обґрунтованих дій, ми можемо сформувати майбутнє, де ШІ служитиме людству, а не загрожуватиме йому», — пише Forbes....

Анастасія РИБЕНКО, редакторка новин, ділова журналістка та копірайтерка з понад 5-річним досвідом роботи в онлайн-медіа та 7-річним — у копірайтингу. Працювала у виданнях Belnaviny та Телеграф. Пише про ринок праці, розвиток кар'єри, саморозвиток, фінанси та інвестиції. Магістриня публічного управління та адміністрування, закінчила Дніпровський державний аграрно-економічний університет. Випускниця курсу «Новинна журналістика 2.0» від Kyiv Media School

Happy Monday, 24 ,березня 2026 року

https://happymonday.ua/7-ryzykiv-shtuchnoho-intelektu-forbes

Штучний інтелект допоможе швидше і якісніше ухвалювати рішення на полі бою — Defense AI Center «A1»

(Розвиток AI є важливим не лише для України, а й для глобальної безпеки)

Штучний інтелект стане перевагою України на полі бою завдяки швидкості реагування. Технологія дозволить випереджати противника через швидший аналіз даних й ухвалення рішень – від планування операцій на стратегічному рівні до їх практичного виконання на полі бою.Про це розповів керівник Defense AI Center «A1» Данило Цьвок в інтерв'ю Associated Press.

AI ЯК ІНСТРУМЕНТ ПЕРЕВАГИ НА ПОЛІ БОЮ

За словами Данила Цьвока, AI допоможе ухвалювати рішення і аналізувати дані з поля бою. Це дозволить діяти швидше та точніше за противника та зменшувати ризики для військових. «Нам потрібно бути швидшими за ворога в ухваленні рішень», – зазначив він, підкресливши, що AI є критично важливим фактором у сучасній війні.

ОБ'ЄДНАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ В ЄДИНУ СИСТЕМУ

Штучний інтелект уже робить українську зброю розумнішою: дрони стають стійкими до засобів радіоелектронної боротьби (РЕБ) і можуть завершувати місії навіть без зв'язку з оператором. Наступний крок – об'єднання техніки в єдиний «цифровий організм», де дрони, наземні роботи та інформаційні системи працюють як злагоджена мережа.

Така модель ведення бойових дій дозволить автоматизувати етапи ланцюга ураження та діяти швидше за ворога. Це забезпечить якісну координацію та вищу ефективність на полі бою.

Водночас, за словами Цьвока, метою України не є створення повністю автономних бойових систем, адже фінальне рішення має залишатися за людиною. «Йдеться не про 100% автономність, а про ефективність на полі бою», – підкреслив він.

СПІВПРАЦЯ З МІЖНАРОДНИМИ ПАРТНЕРАМИ

Україна також розвиває співпрацю з міжнародними партнерами у сфері технологій та обміну даними. Зокрема, діяльність Defence AI Center «A1» підтримується Урядом Великої Британії. Такий формат дозволяє поєднувати наш унікальний бойовий досвід із технологічною експертизою міжнародних колег.

Як резюмував Данило Цьвок, розвиток AI є важливим не лише для України, а й для глобальної безпеки. «Демократії повинні розвивати потужні оборонні спроможності. Без ШІ вони не можуть ефективно захищати мир», – зазначає керівник Defense AI Center «A1».

Раніше Міністерство оборони розповідало про створення центру штучного інтелекту «A1». Його мета – за допомогою AI отримати реальну перевагу над ворогом у небі, на землі та в економічній сфері.

Сайт Міністерства оборони України, 4 травня 2026 року

https://mod.gov.ua/news/shtuchnij-intelekt-dopomozhe-shvidshe-i-yakisnishe-uhvalyuvati-rishennya-na-poli-boyu-defence-ai-center-a1

Google представила Gemini Intelligence для Android: ШІ зможе виконувати дії в застосунках

Нова система автоматизуватиме повсякденні завдання, працюватиме в Chrome, Gboard і Wear OS та з'явиться на смартфонах уже цього літа

Компанія Google оголосила про запуск нової системи штучного інтелекту Gemini Intelligence, яка інтегруватиметься в Android-пристрої та допомагатиме користувачам автоматизовувати повсякденні завдання. За даними компанії, система працюватиме лише за прямим запитом користувача та надаватиме детальний контроль над конфіденційністю й доступом до даних.

Однією з головних функцій Gemini Intelligence стане автоматизація багатокрокових дій у сторонніх застосунках. Наприклад, ШІ зможе знайти в Gmail потрібний список книжок і автоматично додати їх у кошик маркетплейсу або сформувати онлайн-замовлення продуктів за списком із нотаток. Gemini Intelligence також використовуватиме контекст екрана та зображення для виконання дій без необхідності копіювати інформацію між застосунками. Зокрема, користувач зможе сфотографувати туристичний буклет і попросити систему знайти та забронювати схожий тур онлайн.

Окремо Google інтегрує Gemini у браузер Chrome для Android. Починаючи з кінця червня, асистент допомагатиме коротко переказувати великі матеріали, аналізувати інформацію з різних джерел та виконувати рутинні онлайн-завдання — наприклад, запис на прийом чи бронювання паркомісця.

Ще одним нововведенням стане інтеграція з автозаповненням Google. За дозволом користувача система зможе автоматично заповнювати форми, використовуючи дані з підключених застосунків.

У компанії також представили функцію Create My Widget — інструмент для створення персоналізованих віджетів через текстовий запит. Користувачі зможуть генерувати власні погодні, спортивні чи планувальні віджети для смартфонів і смартгодинників на базі Wear OS.

У клавіатурі Gboard з'явиться функція Rambler, яка перетворюватиме живе мовлення з паузами, самовиправленнями та словами-паразитами на структуровані текстові повідомлення. Google стверджує, що голосові дані не зберігатимуться, а система підтримуватиме кілька мов одночасно.

Gemini Intelligence працюватиме на Android, ChromeOS, Wear OS, Android Auto та Android XR. Першими нову систему отримають смартфони Samsung серії Galaxy та пристрої Google Pixel. Розгортання функції має стартувати вже цього літа.

До слова, Apple випустила iOS 26.5: шифрування RCS, нові функції та виправлення безпеки.

Юрій МАРКЕВИЧ, – pravdatutnews.com, 13 травня 2026 року

https://pravdatutnews.com/tehnologiyi/2026/05/13/78758-google-predstavyla-gemini-intelligence-dlya-android-shi-zmozhe

Як штучний інтелект змінює університети: виклики, ризики та нові можливості

28 квітня 2026 року в Києві компанія «Хуавей Україна» провела відкриту лекцію «Тренди та виклики AI» за підтримки Міністерства освіти і науки України та за участю представників університетської спільноти, технологічного бізнесу і фахівців із кібербезпеки. Захід відбувся на базі КПІ імені Ігоря Сікорського.

Подія об'єднала державу, освіту та технологічну галузь навколо одного з ключових викликів сучасності — практичного впровадження штучного інтелекту в освітній процес, інформаційно-комунікаційні технології та системи цифрової стійкості. У центрі уваги були стратегічне бачення застосування генеративного штучного інтелекту в українських закладах вищої освіти, роль AI в ІСТ-галузі, безпекові ризики використання великих мовних моделей, а також практичний досвід інтеграції штучного інтелекту в освітній процес. Захід відбувся в межах серії щомісячних лекцій Huawei ICT Academy у провідних технічних закладах вищої освіти України. Ініціатива спрямована на підтримку професійного розвитку студентів у сфері інформаційно-комунікаційних технологій та новітніх технологій, а також на стимулювання їхнього навчання і зростання в технологічній галузі. До лекції долучилися студенти факультету інформатики та обчислювальної техніки.

Під час лекції Роксолана Швадчак, директорка директорату цифрової трансформації МОН України, окреслила, як генеративний штучний інтелект інтегруватимуть у закладах вищої освіти, та наголосила на потребі відповідально використовувати ШІ в університетському середовищі. «Ми в МОН розглядаємо штучний інтелект не як модний тренд, а як нову базову технологію, яка вже змінює навчання, викладання, дослідження і управління в освіті. Саме тому наше завдання — не просто відкрити доступ до нових інструментів, а сформувати в закладах вищої освіти культуру відповідального, безпечного й результативного використання ШІ, яка підсилює викладача, допомагає студенту вчитися та зберігає академічну доброчесність», — зазначила Роксолана Швадчак.

Андрій Добиш, керівник департаменту продажу сервісних рішень «Хуавей Україна», розповів про застосування рішень штучного інтелекту Huawei в інфраструктурі сучасних мереж мобільного зв'язку — від підтримки функціонування до обробки значних масивів даних і побудови моделей мереж. Зокрема, в Україні діє технологія «Zero bit, zero watt, zero experience degradation», яка допомагає одному з операторів мобільного зв'язку без втрати якості послуг економити до 10% витрат на електроенергію щороку завдяки оптимізації живлення сегментів мережі, у яких тимчасово не передаються дані. «Штучний інтелект уже сьогодні змінює архітектуру мереж, підходи до управління інфраструктурою та логіку цифрових сервісів. Для нас важливо, щоб студенти та викладачі українських технічних університетів мали прямий доступ до практичних знань про ці зміни та розуміли, як ШІ працює в реальних технологічних системах», — зазначив Андрій Добиш.

Раїса Федоровська, очільниця EMA Academy and Cyber Security School (EMA, Ukraine), представила безпековий вимір використання AI та окреслила ризики, пов'язані з великими мовними моделями, зокрема їхнім обходом і використанням для підготовки кібератак.

Михайло Безуглий, перший проректор КПІ ім. Ігоря Сікорського, професор, д.т.н., поділився практичними кейсами використання штучного інтелекту в освітньому процесі — від представлення викладачами власних знань і досвіду до контролю зрізу знань, тестування здобувачів вищої освіти та роботи з академічними текстами.

Окремий блок заходу був присвячений можливостям Huawei ICT Academy. Анастасія Бурда, PR-фахівець «Хуавей Україна», презентувала ШІ-курси академії та продемонструвала доступні навчальні можливості для студентів і викладачів. У «Хуавей Україна» наголошують, що розвиток ШІ-компетенцій в університетському середовищі є важливою передумовою підготовки нової генерації інженерів та ІТ-фахівців, здатних працювати з технологіями майбутнього.

ДОВІДКА.

Huawei ICT Academy — міжнародна освітня ініціатива Huawei, що спрямована на розвиток професійних навичок студентів і викладачів у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, цифрової інфраструктури, мереж, хмарних рішень, кібербезпеки та штучного інтелекту. Станом на квітень 2026 року до Академії долучились 16 українських закладів вищої освіти. Huawei співпрацює з понад 3500 міжнародних університетів у більш ніж 110 країнах та регіонах світу для створення авторизованих Академій інформаційних і мережевих технологій (ICT Academies). Академія забезпечує студентів навчанням інноваційним ІК технологіям Huawei, заохочує здобувачів отримати міжнародні сертифікати та надалі розвивати таланти, підкріплені практичними навичками, для внеску в розвиток індустрії та побудови ІКТ спільноти.

Сайт Міністерства освіти та науки України, 30 квітня 2026 року

https://mon.gov.ua/news/yak-shtuchnyi-intelekt-zminiuie-universytety-vyklyky-ryzyky-ta-novi-mozhlyvosti

ЖЕРТОВНА ТВОРЧІСТЬ ЧИ ЛЮДСТВО ЯК ЖЕРТВА ШІ?

Скільки українців користуються ШІ та чи готові платити за нього

Штучний інтелект стрімко увійшов у повсякденне життя українців. Його дедалі частіше використовують у роботі, навчанні та для пошуку інформації. Водночас, попри високий рівень популярності, користувачі залишаються обережними як у питанні довіри, так і в готовності платити за такі сервіси. Про це свідчать результати дослідження компанії Gradus, проведеного у березні 2026 року.

Скільки українців користуються ШІ у 2026 році

Сьогодні питання не лише в тому, скільки українців використовують ШІ, а й у тому, як саме вони це роблять. Згідно з опитуванням, 85% українців користуються інструментами штучного інтелекту регулярно або час від часу. Найчастіше його застосовують для вирішення повсякденних завдань, а саме для роботи та навчання.

При цьому чітко простежується вікова різниця. Наймолодша аудиторія показує найвищу залученість — близько 60%, тоді як серед старших груп цей показник становить лише приблизно 18%. Саме молодь є драйвером поширення нових технологій, поступово залучаючи до них інші покоління.

Чи готові українці платити за ШІ

Попри активне використання, більшість українців не готові оплачувати доступ до ШІ. Так, 79% послуговуються безкоштовними версіями сервісів, лише 6% мають платні підписки, а ще 8% уже відмовилися від платного доступу після попереднього досвіду. Найбільш популярними інструментами залишаються ChatGPT та Gemini, які значно випереджають інші сервіси за рівнем використання.

Як українці сприймають ШІ у сервісах

Досвід взаємодії з чат-ботами та цифровими помічниками вже мають 72% опитаних. Приблизно половина оцінює його позитивно, тоді як третина віддає перевагу спілкуванню з живими операторами. Загалом останній досвід використання ШІ у взаємодії з бізнесом позитивно оцінюють більшість користувачів, особливо у віковій групі 25–34 роки.

Як пояснює засновниця та CEO Gradus Євгенія Близнюк, користувачі показують вибіркову довіру до технологій. ШІ охоче використовують для простих і рутинних задач, а саме для отримання швидких відповідей, перевірки статусу послуг або допомоги з вибором товарів. Натомість у складних і чутливих питаннях, зокрема фінансових операціях чи роботі з персональними даними, більшість українців усе ще більше довіряє людині.

Як проводили дослідження

Опитування проводилося 23–24 березня 2026 року методом самозаповнення анкети в мобільному застосунку Gradus. У ньому взяли участь 1000 респондентів. Це чоловіки та жінки віком від 18 до 60 років, які проживають у містах із населенням понад 50 тис. осіб (за винятком тимчасово окупованих територій і зон активних бойових дій).

Попри стрімке поширення штучного інтелекту в Україні, його використання залишається прагматичним. Користувачі активно застосовують ШІ там, де це зручно і швидко, але не поспішають платити за сервіси або довіряти їм у фінансових питаннях. Тож подальший розвиток технології залежатиме не лише від її функціональності, а й від рівня довіри та реальної цінності для людей.

Марина ТЕРЮХАНОВА,
редакторка стрічки, сайт «ФАКТИ», 8 квітня 2026 року.
https://fakty.com.ua/ua/styl-zhyttia/nauka-tekhnolohii/20260408-skilky-ukrayinciv-korystuyutsya-shi-ta-chy-gotovi-platyty-za-nogo/

ШІ спрогнозував, чи завершиться війна в Україні влітку 2026 року

За оцінками низки моделей штучного інтелекту, завершення війни в Україні до літа 2026 року є малоймовірним. Найбільш реалістичні сценарії передбачають можливу заморозку бойових дій або стійке перемир'я не раніше 2027 року. Про це пише Телеграф.

Дві причини, чому війна не зупиниться влітку

На думку Claude, війна однозначно не закінчиться до кінця літа з двох причин. Перша полягає у тому, що увага США зараз сконцентрована на війні з Іраном. Фактично, Вашингтон поставив Україну на паузу. Друга причина — позиції Києва та Москви не сумісні. Кремль вимагає віддати йому ще не окуповані території Донецької області, а для України це неприйнятно. ШІ нагадав, що навіть президент Володимир Зеленський попередив, що літо буде «дуже важким». За аналізом Claude, найбільш реалістичне вікно для можливого припинення війни — кінець 2026 або початок 2027 року. Однак про мир не йдеться, найімовірніше бойові дії буде заморожено по лінії фронту. За оцінками нейромережі, тоді можуть зійтися сприятливі фактори:

– вперше з початку повномасштабної війни втрати РФ у живій силі перевищують поповнення, ресурс ворога для наступу закінчується

– восени можуть відновитися реальні переговори — якщо США знову повернеться до проблеми війни РФ проти України

Війна триватиме до кінця 2027 року?

За оцінкою чату GPT, хоча війна майже точно не закінчиться до кінця літа 2026, у серпні-вересні можуть з'явитися перші реальні контури перемир'я. Втім, вважає ШІ, це буде швидше пауза. За прогнозом цієї моделі, стійкого припинення вогню чи заморозки не варто чекати раніше середини–кінця 2027 року

Листопад 2026 — точка надлому

Штучний інтелект Gemini також не бачить передумов для завершення війни до кінця прийдешнього літа. Однак, за його оцінками, саме у цей період почнеться незворотне виснаження російських ресурсів. Воно стане причиною фактичного припинення масштабних бойових дій у березні–травні 2027 року.

Згідно з аналізом цієї нейромережі, на основі математичних моделей виснаження російських запасів військової техніки та даних про стан російської економіки, можна зробити висновок, що «точка надлому» припаде на листопад 2026 року. Після цього моменту можна чекати, що інтенсивність конфлікту почне стрімко згасати. За висновком Gemini, влітку 2026-го будуть тривати важкі позиційні бої. Це буде як фінальний акорд перед початком реальних переговорів та стабілізацією лінії фронту, яких можна чекати навесні 2027 року.

Сайт «V-24, інформаційний патруль»,
22 квітня 2026 року
https://volyn24.com/news/245119-shi-sprognozuvav-chy-zavershytsia-vijna-v-ukraini-vlitku-2026-roku

Як захиститися від ШІ-шахрайства

ГОЛОВНЕ ПРАВИЛО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ЗВУЧИТЬ ПРОСТО: НЕ ПОСПІШАТИ

За перші чотири місяці 2026 року фінансове шахрайство стало технологічнішим. Штучний інтелект не створив новий тип злочинів, він зробив старі схеми швидшими, дешевшими і значно краще пристосованими до конкретної людини.

Соціальна інженерія, фішинг, фейкові дзвінки, підроблені сайти, шахрайські онлайн-пропозиції, псевдозбори, маніпуляції в месенджерах – усе це існувало і раніше. Однак тепер ці інструменти отримали нову технологічну оболонку. Повідомлення стали грамотнішими, дзвінки – правдоподібнішими, тексти – схожими на офіційні, атаки – краще підлаштованими до конкретної ситуації. ШІ дав шахраям можливість масштабуватися. Якщо раніше підготовка переконливого фішингового листа, сайту чи сценарію дзвінка вимагала більше часу, ресурсів і певної кваліфікації, то тепер значну частину цієї роботи можна автоматизувати. Це означає, що атаки стають масовішими і швидшими.

Головна небезпека в тому, що шахрайство дедалі частіше працює не через грубий злам системи, а через вплив на поведінку людини. Зловмисники намагаються змусити клієнта відкрити доступ до його грошей: переказати кошти, повідомити код, підтвердити операцію, ввести дані картки або перейти за шкідливим посиланням. ШІ лише поглиблює цю загрозу: він робить повідомлення переконливішими, дзвінки – майже реальними, а атаки – майже миттєвими.

ГОЛОВНА МЕТА – ОМАНА ЛЮДИНИ

Сучасні банки мають багаторівневі системи захисту: моніторинг операцій, підтвердження платежів, антифрод-рішення, ліміти, додаткову автентифікацію. Саме тому шахраям часто простіше не «ламати» банк, а обманути клієнта. Це і є суть соціальної інженерії. Людину не атакують технічно, її свідомість «викручують» психологічно. Їй телефонують нібито з банку, мобільного оператора, держустанови, служби доставки, благодійної організації, від імені знайомого. Далі створюється тиск: «ваш рахунок заблокують», «спишуть кошти», «потрібно терміново підтвердити», «допомога зникне», «акція завершується», «родич у біді».

У таких випадках шахраї працюють через емоцію. Страх, довіра, співчуття або бажання отримати вигоду стають головними важелями тиску. Людину позбавляють часу на перевірку «шокуючої новини», змушуючи діяти негайно. Саме тому показовими є дані Нацбанку: у 2025 році кількість незаконних дій та шахрайських операцій з платіжними картками, за якими були завдані збитки, зменшилася на 5% до 256 тис. операцій. Однак загальна сума збитків зросла майже на чверть до 1,4 млрд грн. Середня сума однієї незаконної операції збільшилася на 30%: із 4 247 грн у 2024 році до 5 536 грн у 2025 році.

Ці цифри свідчать про важливу тенденцію: шахрайських операцій меншає, але вони «дорожчають» для потерпілих. Зловмисники переконують людину в «правильності» дій і швидко використовують момент, коли вона втрачає пильність. Не менш важливо, що 83% всіх шахрайських операцій відбувалися через інтернет, а 90% загальної суми збитків були спричинені соціальною інженерією. Тобто ключова зона ризику – це поведінкова безпека. Не лише якість пароля, а й здатність людини зупинитися, перевірити й не діяти безбач.

ІЛЮЗІЯ ПРАВДИ

Одна з найбільших змін, яку приніс ШІ, – це нова якість фішингу. Раніше шахрайські листи, смс або повідомлення в месенджерах часто видавали себе мовними помилками, дивними формулюваннями, невдалим перекладом. Тепер ШІ може згенерувати текст, стилістично схожий на повідомлення банку, державного сервісу, служби доставки, маркетплейсу або відомого бренду. Він може швидко створити десятки варіантів одного повідомлення, адаптувати тон, прибрати помилки, додати «офіційну» лексику і зробити текст переконливим.

Понад 80% проаналізованих фішингових листів мають ознаки використання ШІ, а євросоюзівські дослідження оцінюють цей показник у 82,6%. Автоматизація здешевлює підготовку атак (у деяких випадках до 95%) і суттєво їх прискорює.

Однак справжня небезпека – у персоналізації. Злочинці можуть використовувати відкриті дані із соціальних мереж, професійних профілів, месенджерів, публічних фото, коментарів. У повідомленні можуть з'явитися ім'я керівника, назва компанії, згадка про реальну подію або сервіс, яким людина користується. Саме тоді шахрайське повідомлення перестає бути масовим і скидається на «своє». Людина бачить знайоме ім'я, логотип і згадку про реальну подію, чує звичний тон і цілком природно втрачає пильність. Штучний інтелект дає шахраям змогу створити ілюзію правди там, де раніше були очевидні помилки.

ДИПФЕЙКИ І ПСЕВДОЗБОРИ: УРАЗЛИВІСТЬ ДОВІРИ

Окремий ризик – deepfake-технології. Ідеться про підроблені голос, відео або зображення реальної людини. Шахраї можуть імітувати голос родича, друга, керівника компанії чи відомої особи, використовуючи аудіофрагменти з відкритих відео, голосових повідомлень, соціальних мереж або чатів.

У простішому випадку людині телефонують нібито від імені близького і просять терміново переказати гроші. У складнішому – імітують керівника, який нібито доручає бухгалтеру або фінансовому менеджеру провести платіж. У таких випадках поєднуються кілька сильних факторів: схожий голос, службова субординація, психологічний тиск і вимога діяти негайно.

Водночас важливо не перебільшувати масштаб цієї загрози. Найскладніші deepfake-схеми поки що використовуються точково, адже вони дорожчі, потребують підготовки, достатнього обсягу даних і продуманого сценарію вторгнення до свідомості людини. Масовішими залишаються фішинг, повідомлення, фейкові сайти, дзвінки та маніпуляції з фінансовим номером. Утім, навіть точкове використання дипфейків може мати наслідки, особливо коли йдеться про великі перекази, корпоративні платежі чи емоційно чутливі теми. До таких тем належать і фейкові збори. В умовах війни шахраї експлуатують довіру, співчуття і готовність людей допомагати. Вони створюють псевдозбори «на ЗСУ», «на лікування», «на гуманітарну допомогу», підробляють фото, чеки, документи, звіти, використовують згенеровані ШІ зображення або відео.

Це особливо небезпечний формат афери, бо він апелює до найкращих людських якостей. Людина хоче швидко допомогти і на цьому її можуть схопити злочинці. Благодійність теж потребує перевірки: хто відкрив збір, чи є бекграунд і звіти, чи збігаються реквізити, чи належить сторінка заявленій організації.

АЛГОРИТМИ БЕЗПЕКИ

Головне правило фінансової безпеки звучить просто: не поспішати. Якщо дзвінок, повідомлення або лист вимагають негайної дії з грошима, кодами, паролями, фінансовим номером чи банківським застосунком, це може вказувати на певний ризик. Саме терміновість є одним з головних інструментів шахраїв.

Звісно, не можна повідомляти CVV-код, PIN-код, термін дії картки, логін і пароль до інтернет-банкінгу, одноразові паролі із смс або push-повідомлень, коди мобільного оператора чи дані для входу в застосунки. Таку інформацію не має права запитувати ніхто: ані працівник банку, ані представник державної установи.

Якщо людина отримала дзвінок нібито з банку, найкраща дія – завершити розмову і зателефонувати за номером, вказаним на офіційному сайті або картці.

Якщо знайомий просить терміново переказати гроші, потрібно зв'язатися з ним іншим каналом або перетелефонувати. Якщо повідомлення містить посилання, то краще утриматися від кліку і відкрити офіційний сайт або застосунок.

Так само важливо захищати фінансовий номер телефону: ідентифікувати сім-картку в мобільного оператора, не використовувати неперсоніфікований номер як фінансовий, підключити додаткові сервіси захисту сім-картки. Також бажано використовувати двофакторну автентифікацію всюди, де це можливо: у банківських застосунках, пошті, месенджерах, соцмережах, маркетплейсах.

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК САМОЗАХИСТ

ШІ змінює не лише шахрайські технології, а й правила поведінки для клієнтів. Уже недостатньо сказати: «Я впізнаю шахрая за помилками» або «Я зрозумію, якщо голос буде неприродним». Помилок може не бути. Голос може бути схожим. Сайт може виглядати професійно. Повідомлення може містити реальні деталі.

У часи ШІ фінансова безпека дедалі більше залежить від здатності людини не реагувати миттєво. Пауза стає запобіжником від фінансових втрат, перевірка – одним з найефективніших способів зберегти гроші. Злочинці хочуть, щоб людина діяла швидко. Клієнт має зупинитися, поставити під сумнів, перевірити і лише потім ухвалювати рішення. У часи ШІ фінансова безпека починається з паузи.

Анна ДОВГАЛЬСЬКА,
заступниця голови правління «Глобус банку», 13 травня 2026 року, «Економічна правда»
https://epravda.com.ua/tehnologiji/finansove-shahraystvo-ta-shtuchniy-intelekt-golovni-riziki-i-poradi-2026-821471/

ЖЕРТОВНА ТВОРЧІСТЬ ЧИ ЛЮДСТВО ЯК ЖЕРТВА ШІ?

Папа Лев створює у Ватикані комісію з питань штучного інтелекту

Орган створять через зростання використання ШІ, його «потенційний вплив на людство загалом та турботу церкви про гідність кожної людини».

Папа Лев XIV створює комісію з питань штучного інтелекту, новий орган Ватикану, метою якого є координація реакції Католицької Церкви на ШІ.Про це повідомляє Politico.

Цей крок відбувається напередодні першої енцикліки або пастирського листа Папи Лева, яка, як очікується, пріоритезуватиме етичний підхід до ШІ. Лист, складений понтифіком, надіслали єпископам, щоб надати інструкції або рекомендації з моральних питань.

Ватикан оголосив, що понтифік вирішив створити комісію через зростання використання штучного інтелекту, "його потенційний вплив на людей і на людство загалом та турботу церкви про гідність кожної людини".

Нову енцикліку мають оприлюднити найближчими тижнями, вона розгляне питання ШІ в рамках соціального вчення церкви, яке також охоплює такі питання, як праця, справедливість і мир.

Це не вперше, коли Папа Лев піднімає питання ШІ. Всього через кілька днів після свого обрання у травні 2025 року він заявив кардиналам, що Католицька Церква має запропонувати світові "скарбницю свого соціального вчення", щоб протистояти викликам з боку штучного інтелекту.

У червні 2025 року Папа Лев розкритикував потенційні негативні наслідки збільшення використання штучного інтелекту. Відзначивши його потенціал для блага, Папа сказав, що існує можливість "зловживання ним для егоїстичної вигоди". ШІ, на його думку, може бути способом "розпалювання конфліктів та агресії".

"Я впевнений, що всі ми стурбовані через дітей та молодь, а також можливі наслідки використання штучного інтелекту для їхнього інтелектуального та неврологічного розвитку. Нашій молоді потрібно допомагати, а не перешкоджати їй на шляху до зрілості та справжньої відповідальності", – сказав понтифік.

Компанія OpenAI оголосила про запуск нової функції для ChatGPT під назвою «Довірена особа» (Trusted Contact), яка дозволить повідомляти обрану користувачем людину у випадках потенційної загрози самоушкодження.

Наталка ЛОТОЦЬКА, редакторка новин LB.UA, 17 травня 2026 року
https://lb.ua/world/2026/05/17/738948_papa_lev_stvoryuie_vatikani.html

Новий Нострадамус: штучний інтелект зробив 10 моторошних передбачень для людства

Штучний інтелект несподівано взяв на себе роль сучасного провидця та зробив 10 сміливих прогнозів щодо майбутнього людства, серед яких злиття людини з машиною і колонізація Марса. Зробив передбачення е стилі Нострадамуса

Штучний інтелект від Google несподівано перейменував себе на Prophetia Ex Data (Пророцтво з даних) та сформулював десять масштабних прогнозів для людства на найближчі десятиліття, попередивши про кардинальні зміни в біології, технологіях і суспільному устрої. Про те, яким бачить наше майбутнє сучасна нейромережа, пише Daily Star.

Перш ніж видати свої пророцтва, штучний інтелект наголосив, що це лише ймовірності, засновані на поточних даних та траєкторії інновацій, а майбутнє будується з виборів, які людство робить уже сьогодні.

ЗДОРОВ'Я, БЕЗСМЕРТЯ ТА ЗЛИТТЯ З МАШИНАМИ

Одним з найголовніших прогнозів стало радикальне продовження людського життя. Завдяки технологіям редагування генів (CRISPR) люди навчаться усувати спадкові хвороби, долати рак і суттєво сповільнювати старіння. Це змусить суспільство повністю переглянути концепції шлюбу, пенсії та розв'язати проблему перенаселення.

Крім того, нейромережа передбачає масове поширення нейроінтерфейсів. Прямий зв'язок між мозком і комп'ютером стане таким же звичним, як смартфони, дозволяючи людям спілкуватися за допомогою думок та емоцій. Водночас цифрові світи стануть повністю імерсивними, стимулюючи всі п'ять органів чуття, через що мільйони людей оберуть життя, роботу та спілкування у віртуальній реальності.

КОСМІЧНА ЕКСПАНСІЯ ТА ВРЯТОВАНА ЕКОЛОГІЯ

Штучний інтелект прогнозує створення перших постійних і самозабезпечених форпостів на Марсі та Місяці. Спочатку це будуть наукові й видобувні колонії, побудовані автономними роботами ще до прибуття людей. На самій же Землі наприкінці XXI століття розпочнеться етап активного відновлення клімату. Замість простого стримування викидів людство розгорне атмосферні очищувачі, генетично модифіковані водорості та рої автономних дронів для очищення океанів від мікропластику й відновлення загиблих лісів.

НОВА ЕКОНОМІКА ТА РОЗКОЛ ЛЮДСТВА

У сфері високих технологій на нас чекає «квантова революція» та поява сильного штучного інтелекту (AGI), який стане повноцінним партнером людини в усіх наукових і творчих сферах. Завдяки комерційному ядерному синтезу світ отримає безмежне джерело чистої енергії, що покладе край епосі викопного палива та геополітичним війнам за ресурси.

Оскільки роботизація автоматизує більшість фізичної та розумової праці, світ перейде до системи базового безумовного доходу. Найбільшим викликом стане пошук сенсу життя у світі, де праця припинить бути необхідністю для виживання. У підсумку, за прогнозом ШІ, людство розділиться на два табори: тих, хто активно модифікуватиме свою біологію кібернетикою та генетикою, і тих, хто вирішить залишитися цілком «природною» людиною. Це створить нові культурні та етичні лінії розколу у XXII столітті.

Нагадаємо, водночас провідні науковці попереджають про ризик зникнення людства саме через ШІ. Деякі вчені оцінюють ймовірність такої катастрофи у приголомшливі 95%.

Ірина ІГНАТОВА, ТСН, 21 квітня 2026 року
https://tsn.ua/nauka_it/novyy-nostradamus-shtuchnyy-intelekt-zrobyv-10-motoroshnykh-peredbachen-dlia-liudstva-3066728.html

Майбутнє штучного інтелекту: 7 проривних трендів, що переосмислять 2026 рік

Ландшафт штучного інтелекту швидко розвивається, переходячи від експериментальних моделей до надійних, готових до використання корпоративних систем. На початку квітня 2026 року темпи інновацій досягли безпрецедентного рівня. Від появи автономного агентного ШІ до масштабних проривів у міркуваннях на основі моделей великих мов програмування (LLM) – інструменти та технології, доступні сьогодні, фундаментально змінюють світову економіку. Як для бізнес-лідерів, так і для технологів розуміння цих тенденцій є важливим для підтримки конкурентної переваги. Ось глибокий огляд 7 критичних проривів у сфері ШІ, які ви, можливо, пропустили цього місяця.

1. ЕРА АГЕНТНОГО ШІ ТА АВТОНОМНИХ РОБОЧИХ ПРОЦЕСІВ

Мабуть, найважливішим зрушенням, яке ми спостерігаємо, є перехід від реактивного генеративного ШІ до проактивного «агентного ШІ». На відміну від попередніх ітерацій, які просто відповідали на запити, агентні системи розроблені для розуміння загальних цілей, формулювання стратегічних планів та автономного виконання багатоетапних робочих процесів у різних програмних середовищах.

Нещодавні презентації, такі як GTC 2026 від NVIDIA та випуск GPT-5.4 від OpenAI, висвітлюють фреймворки, які дозволяють штучному інтелекту працювати як цифрові колеги. Ці агенти можуть керувати складною логістикою, оновлювати CRM-системи та проводити комплексний фінансовий аналіз із мінімальним людським наглядом. Цей зсув дозволяє компаніям автоматизувати цілі процеси, звільняючи людський капітал для стратегії високого рівня та креативного вирішення проблем.

2. БЕЗПРЕЦЕДЕНТНІ МУЛЬТИМОДАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ

Штучний розрив між обробкою тексту, зображень, аудіо та відео офіційно залишився в минулому. Новим стандартом для базових моделей є нативна мультимодальність. Моделі, такі як Gemini 3.1 Ultra від Google, є прикладом цієї тенденції, безперешкодно розуміючи та реагуючи на різноманітні типи даних у режимі реального часу без необхідності встановлення додаткових модулів.

Вбудована мультимодальність означає, що штучний інтелект може обробляти години відео, зіставляти їх з великими текстовими документами та генерувати практичні висновки за лічені секунди. Цей прорив революціонізує різні галузі, починаючи від медичної діагностики, де штучний інтелект може одночасно аналізувати як записи пацієнтів, так і медичну візуалізацію, і закінчуючи креативними індустріями, які прагнуть швидкого та уніфікованого створення контенту.

3. ПРАГНЕННЯ ДО «КОГНІТИВНОЇ ЩІЛЬНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ

Хоча гонка за величезною кількістю параметрів триває, спостерігається чіткий поворот до «когнітивної щільності» — створення менших, високоефективних моделей, які вміщують більше можливостей міркування в меншу кількість параметрів. Галузь усвідомлює, що розгортання масивних моделей для простих завдань є обчислювально марнотратним та економічно недоцільним.

Такі моделі, як TinyGPT та розріджені експертні архітектури, набувають величезної популярності. Ці менші LLM можуть працювати зі значно меншою кількістю пам'яті, що робить їх доступними для мобільних додатків, малопотужних периферійних пристроїв та локалізованих корпоративних розгортань. Вони пропонують дуже економічно ефективне рішення для підприємств, яким потрібні потужні можливості штучного інтелекту без непомірних витрат на хмарні обчислення.

4. ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ ШІ ЧЕРЕЗ ПЛАТФОРМИ З НИЗЬКИМ РІВНЕМ КОДУ / БЕЗ КОДУ

Бар'єр для входу на ринок інтеграції штучного інтелекту зруйновано. Ми спостерігаємо сплеск популярності платформ штучного інтелекту з низьким кодом та без коду, які дозволяють нетехнічним користувачам створювати та розгортати інтелектуальні системи. Завдяки інтуїтивно зрозумілим інтерфейсам перетягування та попередньо створеним шаблонам, компанії тепер можуть налаштовувати моделі штучного інтелекту відповідно до своїх конкретних операційних потреб.

Ця демократизація прискорює інноваційні цикли в усіх відділах. Маркетингові команди можуть створювати динамічні моделі сегментації клієнтів, а відділи кадрів можуть розгортати інтелектуальні помічники з адаптації, і все це без написання жодного рядка складного коду. Штучний інтелект більше не є виключною сферою діяльності фахівців з обробки даних; він доступний для всіх співробітників.

5. СУВЕРЕННИЙ ШІ ТА ГІПЕРСПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

Оскільки стратегічна важливість штучного інтелекту стає незаперечною, зростає увага до «суверенного штучного інтелекту». Держави та великі підприємства вкладають значні кошти в розробку власних можливостей та структур штучного інтелекту для забезпечення безпеки даних, відповідності нормативним вимогам та технологічної незалежності.

Одночасно ми спостерігаємо перехід до гіперспеціалізованих моделей, що навчаються на власних наборах даних. Ці спеціалізовані штучні інтелекти — незалежно від того, чи призначені вони для юридичного аналізу, фармацевтичних досліджень чи фінансового моделювання — постійно перевершують універсальні програми LLM у відповідних галузях. Компанії усвідомлюють, що справжня цінність штучного інтелекту полягає в поєднанні фундаментального інтелекту з глибокими спеціалізованими знаннями.\

6. ПРОРИВИ У ФІЗИКО-ОРІЄНТОВАНОМУ ШТУЧНОМУ ІНТЕЛЕКТІ

6. Одним із найцікавіших досягнень є розвиток штучного інтелекту, що базується на фізиці. Дослідникам успішно вдалося розробити алгоритми, які змушують моделі штучного інтелекту дотримуватися фундаментальних законів фізики під час обробки складних наборів даних. Цей прорив має глибокі наслідки для наукових відкриттів та інженерії. Завдяки вбудовуванню фізичних обмежень у нейронну мережу, ці моделі забезпечують значно точніші та надійніші прогнози в таких галузях, як гідродинаміка, моделювання клімату та матеріалознавство. Він долає розрив між чистим машинним навчанням на основі даних та традиційним науковим моделюванням.

7. ЕТИЧНИЙ ШІ, ПОЯСНЕНЬНІСТЬ ТА РЕГУЛЮВАННЯ

Зі зростанням інтеграції штучного інтелекту вимоги щодо етичних рамок та чіткого регулювання досягли апогею. Розгортання штучного інтелекту в критично важливих секторах спонукало до узгоджених зусиль щодо розробки «пояснюваного штучного інтелекту» (XAI) – систем, які можуть прозоро формулювати обґрунтування своїх рішень.

Глобальні саміти дедалі більше уваги приділяються безпеці та управлінню штучним інтелектом. Підприємства зараз надають пріоритет впровадженню безпечних, відповідних середовищ штучного інтелекту для зменшення упередженості, захисту інтелектуальної власності та забезпечення конфіденційності даних. Балансування швидких інновацій з надійним управлінням є визначальним викликом для лідерства в галузі технологій у 2026 році.

ПРИЙНЯТТЯ РЕАЛЬНОСТІ, ЩО БАЗУЄТЬСЯ НА ШТУЧНОМУ ІНТЕЛЕКТІ

Події початку 2026 року чітко дають зрозуміти: ШІ – це новий фундаментальний рівень архітектури підприємства. Від агентної автоматизації до фізико-орієнтованого моделювання – ці прориви являють собою структурний зсув у тому, як ми працюємо та впроваджуємо інновації. Організації, які успішно орієнтуються в цьому ландшафті – виходячи від базового впровадження до цілісних робочих процесів, що базуються на ШІ, – визначатимуть майбутнє своїх відповідних галузей.

Сайт «SWITAS», 5 квітня 2026 року
https://www.switas.com/uk/articles/the-future-of-ai-7-breakthrough-trends-redefining-2026

КРІЗЬ ГОРЕ в завтра ПРОКЛАДАЄМО ШЛЯХИ

Як це не дивно, але й на завершальному етапі нашої газетної діяльності ми відкриваємо нову тематичну сторінку. Вона – про те, як долати темне й болюче на шляху в майбуття, також – про те, як робити глибокі висновки зі, здавалось би, давно минулого і засвоювати все нові уроки. Сьогодні на сторінці – всього лише два матеріали. Але вони обоє – показові і справді чудові, як і їх автори з Дніпра: Ярослав ТРІНЧУК і Наталя ФЕДЬКО. Багато разів радували вони читачів своєю творчістю, яка постійно позначена глибиною змісту і світлом для життя, що підтримує наші душі в польоті у завтра. Зробили це вони й цього разу. Аби впевнитись у тому, варто взяти й просто почитати...

РЯДКИ, ПРОДИКТОВАНІ БОЛЕМ

Не хотіла порушувати тему самогубства, але мушу. Це надто болюча тема в цьому світі. Кілька днів тому мене охопив величезний смуток, коли дізналася, що чудова людина, яку я знаю, спробувала покінчити з собою. Ця молода жінка не змогла впоратися з потрясінням, яке спіткало її кілька місяців тому.

На щастя, трагедії вдалося уникнути. Її фізичний стан покращується. Але її душа… Що станеться з тією пораненою душею?

З дитинства у мене є правило: я не лягаю спати, поки не зроблю хоча б один крок до вирішення проблеми. Тож подумала, що не можу залишити цю людину саму. Вона не може повернутися туди, де лежать речі її чоловіка, де стоять їхні спільні фотографії… їй потрібно кудись виїхати. Добре, що знайшлася добра душа, така ж неспокійна, як я зараз, яка може допомогти моїй добрій знайомій.

Там, де ти сам, завжди темно. Там, де двоє, вже світліше. Там, де троє чи більше, це вже маленька армія, в якій кожен відповідає за кожного. Ось чому самотність, безперечно, є найдавнішою і найстрашнішою причиною самогубства. Коли немає нікого, кому можна сказати, що твоя душа вмирає.

Для чутливих, вразливих людей тіло завжди підкоряється душі. Такий закон. І коли душа страждає нестерпно — тіло здається, і все ніби втрачає сенс. І людина думає, що краще зникнути, ніж відчувати цей біль...

В Україні зараз є багато розбитих життів і зламаних доль. Головною причиною цього є війна з росією. Люди втрачають свої домівки, друзів і близьких. Цілі родини гинуть під уламками від бомб. Тим, хто втратив у війні близького друга чи родича, надзвичайно важко повернутися до нормального життя та відновится емоційно. Якщо такій зараженій людині вчасно не надати моральну підтримку або медичну допомогу, може статися нкпоправне. Ось чому так важливо залишатися уважним до сліз друга, до скарг самотнього сусіда, до плачу вдови.

Але навіть у країнах, де немає війни чи голоду, люди, які втратили надію, накладають на себе руки. Чому так? Це через особисті кризи (зрада партнера, розлучення, банкрутство, втрата роботи) та відчуття самотності, відчуття, що ти не належиш цьому світові. Коли здається, що ти настільки інакший, що весь світ тебе відкидає.

Люди соромляться говорити про свій найглибший біль навіть із друзями. Вони бояться осуду. Вони бояться засмутити чи занепокоїти інших. І вони мовчки прощаються зі світом...

І знаєте що, друзі? Нам усім потрібно бути чутливими до тихого, а іноді й

беззвучного голосу людського відчаю. До сліз, пролитих у тиші. До зауваження, яке може зробити другу друг у розмові, сказавши: «Лише смерть приносить звільнення». Важко чути голос чужого страждання, але це того варте. А знаєте, що ще важливо? Вміти почути голос власного страждання, самотності та відчаю. І просити про допомогу, коли вона потрібна. Поговорити з другом, зателефонувати на гарячу лінію, звернутися до психолога... бо ціна мовчання та відчаю в цьому світі занадто висока — це наші життя. І поранені життя тих, хто нас любив.

І ще одна важлива думка. Цінувати те, що ми маємо. І тих, хто ще з нами. Святкувати нашу присутність у цьому світі і святкувати присутність у ньому наших близьких. Не дозволяти нікому знецінювати наші почуття, нашу радість і наш біль. Кожен із нас — це порошинка у Всесвіті, і водночас — окремий мікрокосм, вічна душа. У нас так багато талантів (як реалізованих, так і нереалізованих). І в нас є здатність любити. Бо відчай — це часто гіркий, дитячий крик до світу: «Ти мене не любиш!» Людина, яка бореться, підсвідомо очікує, що світ, як добрий батько, зупинить її від трагічного кроку. Але у світу багато дітей, і всі вони рівні.

Тому нагадую про це всім нам, друзі, і насамперед собі. Будьмо одне одному світлом. Будьмо одне одному садом. Даруймо одне одному добрі посмішки та привітні слова. І дякуймо нашим рідним та близьким за те, що вони просто є поруч...

І я дякую тобі, мій друже — чи то знайомий, чи то незнайомий, який читає ці рядки. Я тебе бачу. І світ тебе бачить. Просто нам усім нелегко. Але кожна наша усмішка, добре слово, жест допомоги робить світ добрішим. Ми усі – частини одного цілого. І всі тут вчимося, як можемо, головній науці життя. Любові.

Наталя ФЕДЬКО,
родом з Дніпра, квітень 2026 року
https://www.facebook.com/natala.fed.ko.567595

ДЕЩО ПРО НЕЗНАЧНЕ. . .

Ми повертаємо своїх героїв, свою історію, але дуже повільно. І не тільки історики не поспішають – тут зрозуміло, – література і мистецтво теж у боргу перед нацією… Мазепу, як героя, знають за кордоном, а українцям росіяни нав'язали свою версію…

Гетьман донині не має доброго висвітлення в літературі. У науці феноменальну роботу зробила росіянка польського походження Тетяна Таірова-Яковлева…

Надзвичайно ґрунтовний філософський нарис «Мазепа: архітектор європейської України» Оксани Пахльовської, надрукований у книжці «Сила м'якого знака», де професорка переосмислює діяльність гетьмана, показує його не як політика, а як культурного стратега, суб'єкта європейської історії, людину, яка мислила універсальними ціннісними категоріями. Для авторки поразка під Полтавою – це катастрофічний злам, рана на всій європейській цивілізації.

Добрий роман (п'ять повістей) написав Богдан Лепкий.

У музиці прекрасний героїчний образ гетьмана створив Ференц Ліст. Найкраще постать Мазепи відтворило європейське малярство. Французи – Орас Верне, Теодор Жеріко, Ежен Делакруа. Німці, поляки…

Росіяни теж приклали руку… Абсолютно ідіотський пасквіль на Мазепу створив Пушкін («Полтава»). Найгірше – він осквернив образ Мотрі… У поемі «Войнаровський» К. Рилєєв поставився до Мазепи нейтрально, зате звеличив племінника гетьмана.

З наших помітний твір – поему «Мазепа» – написав Володимир Сосюра. Не ставлю собі за мету робити аналіз твору, просто кілька зауважень з приводу. Серед читачів найбільш відома не сама поема, а вступ до неї. Що характерно, цей вступ живе своїм власним життям. Ні у версії 1928 року, ні у версії 1959 року цього вступу нема.

Короткий уривок.

...А потім хтів тобі Мазепа
від серця щирого добра...
Його ти зрадила і степом
пішла рабинею Петра.
Хіба ж не жах!? Своєї зброї
не маєш ти в ці скорбні дні.
У тебе так: два, три герої,
а решта - велетні дурні.
А решта - тільки безголів'я,
що на багно кричать: «Блакить!»
Якби ж я міг, якби зумів я
тебе, Вкраїно, воскресить!?

Щодо «два-три герої», то поет помилявся. Україна з часу Батия жила тільки тому, що нація перманентно проявляла героїзм… І тільки завдяки героїзму невідомих нація вистояла. Були герої. І багато, і величні. Велич національного героїзму ми ще не усвідомили. Нам дозволено було вивчати, відтворювати в мистецтві тільки прості селянські типи, примітивну поведінку в побуті. Та ще – спрощене розуміння історичного розвитку суспільств.

Якось Вольтер зауважив, що нещасна та нація, яка вимагає героїв… Можна додати, що трагедії і героїзм існують рядом… Якраз цим Україна і багата… Аж занадто…

Юнацький максималізм поета – це наслідок лівацького впливу. У всіх народів протягом історичного періоду були і перемоги, і поразки. Розумні не шельмують свій народ за поразку, а вивчають причини, розробляють моделі майбутньої перемоги…

Поразку не ганьбити треба, а осмислювати.

А от слова «на багно кричить: «Блакить!» -- привіт у 2019 рік… Яскраве пророче бачення…

У поемі, на відміну від творів Гюго і Байрона, де сказано про героїзм гетьмана, Мазепа якийсь маленький. Початок – чистий Дон Жуан. Аж занадто. Кінець – нещасний дідо, пригноблений поразкою. Між тим щось є. Рядки, присвячені коханню Мотрі. Донос Кочубея. Страта. У поемі стратити наказав Мазепа, а насправді – Петро… Шведи намагаються завоювати Україну, чого насправді не було… Навіть Палій яскравіше показаний. Він з козаками б'є героїчно шведів… Цього теж насправді не було… А от у поемі присутнє.

Люблю я гордий люд Росії,
Та не люблю вельмож його.

Очевидно, ця любов у Сосюри виникла після того, як він дізнався про Батурин… І трохи далі

І руку нам простяг могучу,
І з нами став, як ми. крилат.
Підвівши голову за тучі.
Великий наш російський брат!

Безперечно, Сосюра знав і про Конотоп, і про Батурин… Мусив зґвалтувати сумління… Ґвалтувати сумління, гасити його, виганяти зі свідомости – то доля поневолених… Саме у поневолених талант служить на знищення цього божественного дару... А хто насмілиться захистити дар, того ліквідовують фізично.

Так, Мазепа програв. Кинув виклик дикій імперії і програв. Але ідеї, які він посіяв для нації, зійшли, розвинулись, і нація створила державу, незважаючи на шалений опір ворога…

Та це все відомо, а допис написано з однією метою.

На жаль, нація не зрозуміла, хто така Мотря… Для поетів це закохана юна красуня, що потрапила під чари старого гетьмана, для істориків – якийсь недоречний епізод. Для читача – персонаж. Насправді Мотря – то щось значно глибше. Нагадаю, що її мати ставилась до доньки деспотично, ще й ревнувала, батько, підкаблучник у жінки, захистити дочку не міг… Мотря, ця юна романтична панянка, побачила в Мазепі, у цьому змученому чоловікові, те, чого й досі не побачила в ньому нація… Юнка в суровому воїнові-філософі розпізнала зранену душу. Відчула його біль… Відчула людину, яка прагне захисту. Мотря усвідомила, що саме вона зможе оборонити отого самітника…

Але… надто часто героїзм і трагедія ходять разом…

Є думка, що Мотря закінчила свій земний шлях у монастирі. Тож, мабуть, і православна церква не повинна відштовхувати її… А митці, літератори, композитори мали б образ Мотрі показати у всій його глибині…

Ярослав ТРІНЧУК,
м. Дніпро, 27 травня 2026 року
https://www.facebook.com/trincuk

Літературна сторінка СВІТЛА КРИНИЦЯ

У кожного – суто своя реакція на світ в різні моменти життя. Бо кожен проходить свій шлях по долі й зустрічає свої перешкоди чи допомогу. Важливо іншим цікавитися цим, аби взяти щось для свого подальшого просування в завтра важливе саме в цей момент розвитку. А тому пропонуємо вірші і прозу на сьогоднішній сторінці. Вони мають зацЗікавити наших читачів. Тож подаємо рядки від Олени ШВЕЦЬ-ВАСІНОЇ, Геннадія ГОРОВОГО та Сергія ЗІНЧЕНКА.

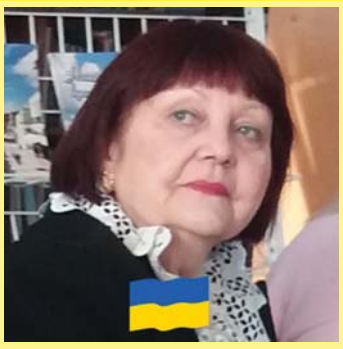

ВЕРБНІ ДЖЕРЕЛА

Верба в Україні є символом
і чарівної природи і трагічної долі.
З народного писання

Безкінечні степ, запорізька гребля,
Безкінечні рід, прадідівська кров...
Як бійці з імли, поставали верби –
Вартові Землі стережуть Дніпро.

А покрай ріки – цугом – їх коріння,
Сплетене щорік тисячами вен.
В вербницю вони гомінким цвітінням
Провіщають нам небо громове.

З деревних порід – перші одягають
Листяне вбрання, й кобзи з них такі, –
До сих пір гудуть в кобзаря Мамая,
Гру перейняли – наші козаки.

Бачте, угорі воронова зграя,
Й берег хижий звір жадібно гребе?..
Кожного із нас вщерть вони лякають:
Ті – дзьобаті, злі, той – повзе, реве...

Видворю страхи хльосканням вербою,
Жахи прожену в підвербовім сні.
Замалюю біль новою строфою,
А тепер, лихий, спробуй, дожени!

Під вербою сни, що були з кошмарів,
Обертаються у казковий флер:
Корінці знайшли в водоносним шарі
Джерело надій, життєдайний нерв.

Вгору, крони всі, ширше, вербогаю!
Віття, прямо йдіть, вліво і цабе!
Та живи повік, наш одвічний краю,
Соки верб дзюрчать, живлячи тебе!

23 травня 2026 року

ЕНТРОПІЯ* ЧАСУ

Час сходження чи літа, чи зими,
Час роздуму чи влади, чи людини,
Час натягу чи нерва, чи струни,
Час протягу в палацах чи в руїнах.

Час розпису чи церкви, чи корчми,
Час розпаду чи тлінних, чи «безсмертних»,
Час розпалу чи ватри, чи війни,
Час розпачу: чи щиро? чи відверто?

Час руху чи вітрила, чи весла,
Час подиху небаченого в світі,
Час подиву поета чи скляра,
Час поділу чи вічності, чи миті.

Час надміру базікання чи Слів,
Час мати справжні віртуальні квіти,
Час волі графоманів чи творців,
Час дівчинки бальзаківського віку.

**Ентропія – міра безладдя.*

Олена ШВЕЦЬ-ВАСІНА
м. Дніпро, 25 травня 2026 року
https://www.facebook.com/olena.svec.vasina

* *.*

Ні-ні, товариство,
це не Голлівуд,
Це справді таки – реальні події.
Справдешні герої насправді
тут мруть,
І "марвел" оцей ніхто не прикриє.

Сезон за сезоном – анонси нових;
Новітні герої, давні злодії...
Сюжет вже у логіці зовсім
застиг,
А "марвел" оцей ніхто
не прикриє.

Знов кастинги, зйомки,
серії сталі;
Все ті ж у героїв плани, надії.
Хоч публіки менше нині по залах
Та "марвел" оцей ніхто
не прикриє.

26 квітня 2026 року

* * *

Звичайний день – і сонце й хмари,
Здаля манить арома кави,
І голуби – надміру жваві;
Цей день – є справжнім божим даром.

На підвіконні жде опара,
Угору пнеться величаво –
Звичайний день – і сонце й хмари,
Здаля манить арома кави...

Оці прості, буденні чари,
Спроможні тихо і ласкаво
Зцілити душу без об'яви

Від найсильнішого удару.
Звичайний день – і сонце й хмари...

Геннадій ГОРОВИЙ,
м. Обухів Київської області,
9 травня 2026 року
https://www.facebook.com/gennadij.gorovij

Рости, або Як нам з'єднатися докупи

(Обережна новела)

«Це справді чудове місце для нових ідей, – подумки вирішив Сашко, кинувши уважний погляд від столика в кафе у вікно, яке виходило прямо на зупинку автотранспорту, – там же на всі сто життя вирує!..»

А там, за вікном цього травневого дня було повно людей, рухались туди-сюди машини, з різних боків лунали голоси чоловіків, жінок і дітей.

Увімкнувши свій ноутбук і ще раз кинувши уважний погляд на гамірливу зупинку, він занурився у роздуми про те, що відбувалося в ці хвилини в його душі, а також поринув і в цей навколишній гамір посеред війни під убивчим небом. Бо точно знав, що тут, всього лише півгодини тому, вила сирена, а під нею, внизу, було набагато тихше, ніж зараз.

– Доброго Вам дня! Що будете замовляти? – раптом виросла перед ним (наче з-під землі) фігура офіціантки у сяючому білизною фартушку поверх коричневої сукні вище колін.

– Добрий настрій із кавою в три склянки під Вашу милу усмішку! – відповів уважний до всього живого Сашко Сидоренко, ще зовсім недавно воїн мотопіхотного батальйону на російсько-українській війні із позивним «Романтик», який тепер сидів у кафе і спирався під столом на міцний протез на правій нозі.

«Здавалося, що все мертве й лихе відійшло десь на задній план і життя переможно запанувало в душах, – слово за словом з'являлися з-під його рук на екрані ноутбука слова, – і до того роз'єднаний від присутнього страху світ людей знову поступово збирався складатися-єднатися докупи…».

– Було б добре про таке помріяти! – вирвалися при цьому прямо з його серця слова – То ж тільки як воно все буде насправді? Як одне одного ми будемо розуміти? Бо хто в окопах чи в бойових машинах був посеред війни у безпосередній битві з ворогом, а хто залишався беззахисним перед ворожими ракетами, дронами й бомбами з неба у своїх домівках, а хто перебував повністю захищеним від атак десь за кордоном… Та й не тільки це, не тільки……

– Ось, будь ласка, принесла Вам три порції кави. Працюйте будь ласка! Якщо щось треба ще, то покличете, добре? – і офіціантка, виставивши на стіл із розносу склянки з кавою, приязно всміхнулася та й зникла десь поміж іншими столиками.

«…Коли розсипалася сіль по підлозі, то її зазвичай змітають хутенько віником на совок та й викидають на смітник, – продовжував викладати свої роздуми Сашко, – але із суспільством, із цілою країною такого не вийде. Та й не можна взагалі людей викидати на смітник, бо це ж, як мовиться, живі розумні істоти, наче сіль землі… Хоча насправді багато чого різного порозводилось, трапляються не лише окремі геть здичавілі у своїй нерозвиненості екземпляри, а й цілі величезні групи населення… Та чи потрібно розпалювати ворожнечу одне з одним і засуджувати когось із окремої для кожного якоїсь наче дуже високої висоти? Ні, звичайно. Чи треба допомагати іншій людині, якщо вона потрапила в якусь біду? Так, неодмінно. Перше зробити набагато легше. А от з другим – справді важко, бо для цього в нашому матеріальному світі (на землі) потрібні ресурси. Причому – неабиякі, бо постраждалих ой як багато!.. Однак і там, і там вимагаються спокій, а не розгніваність, доброта, а не душа, озброєна ненавистю. А до цього ж необхідно ще дорости-вирости своїм досвідом, а не чиїмись порадами. У тому числі – і цими моїми, які я викладаю у довільній формі на тлі України, яку вбивають…» – Сашко відірвав свій погляд від екрану й перевів його туди, за вікно, де вирували машини й люди.

«То що, амністію для всіх пропонуєш, хлопче? – продовжив згодом він набирати текст після того, як знову повернувся до своїх роздумів. – Он уже Міжнародний трибунал готують для верхівки тієї звіроти, що напала на нас… Але з тими все зрозуміліше й легше. А от як з тими, не серед ворогів?».

І тут раптом щось різко змінилося, бо вгорі, десь над стелею, щось таке тріснуло, а далі важко-важко гупнуло прямо за вікном на землю, падаючи з висоти. І одразу після того йому прямо в очі засяяло сонце. Та так потужно, що Сашко змушений був прикрити їх рукою, а потім – піднятися з місця, підійти до вікна й визирнути туди, на вулицю. І виявилося, що то з дерева впала на землю, прямо під стіну кафе, велика й товста гіляка довжиною десь більше п'яти метрів.

Сашко відчув, як до нього підійшло ще кілька таких самих відвідувачів, як він, а та офіціантка в білому фартушку побігла до дверей, прямо на вулицю…

– Це ж треба, посеред білого дня, коли й вітру немає, така здоровенна гіляка раптом падає з дерева прямо на людей, – висловився за кілька хвилин його сусід, що стояв біля вікна справа від нього. – Чи, може, вчора її хтось підпиляв, чи якась диверсія вже сьогодні сталася. Але ж наче тихо було…

– Панове, будьте спокійні і повернiться, будь ласка, до своїх місць, бо я дізналася, що ніхто не постраждав: усі живі, і ніхто навіть не поранений, – почувся від дверей кафе голос офіціантки.

– Якби ж то так і з війною все спокійно і без жертв завершилося!.. Але поки що таке чи щось подібне – це лише фантастика, не більше того… – пролунав голос від сусіда зліва.

– Однак, панове, підсумував Сашко усе, що сталося й говорилося, – це все-таки обнадіює, бо в результаті цього падіння значно посвітлішало. І це ж справді так, ви ж бачите!

Сергій ЗІНЧЕНКО,
м. Кривий Ріг,
27 травня 2026 року.

Промінь Просвіти Є
Видавець і засновник–ГО "Криворізьке міське правозахисне товариство".
Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення про реєстрацію (ідентифікатор медіа R30-05100)
Передплатний індекс: 60093
Адреса редакції: 50099, м. Кривий Ріг, вул. Церковна, буд. 3, к. 210. e-mall:kmpzt@ukr.net.
Тел. 067-568-39-73

Редактор газети: Сергій ЗІНЧЕНКО.
Редакційна колегія: Сергій ДАШКОВСЬКИЙ, Сергій ЗІНЧЕНКО, Олександр ЧИЖИКОВ, Володимир НАЛУЖНИЙ (голова організації)
Логотип виготовив Вадим БОРИСЕНКО.
Газета виходить двічі на місяць.
Комп'ютерна верстка Т. ЛОПАТЮК.

Відповідальність за точність наведених фактів, цифр та імен несуть автори матеріалів.
Редакція не рецензує і не повертає рукописи.
За умови використання наших матеріалів посилання на газету «Промінь Просвіти Є» обов'язкове.

Газета, починаючи з числа 13 (81), у друкованому вигляді не виходить.